

TUDÓSÍTÁSOK.

T. Szerkesztőség! Olvasván „A Természet“ kedves lapom folyó évi XV. számában „Az erdei szalonka fészkelési viszonyairól“, nem mintha még nevezetesebb és érdekesebb adatokkal tudnék hozzájárulni; még kevésbé, mintha czáfolni akar-nám a közlőtteket; sőt inkább ellenkezőleg, hogy azokat más vidékről is megerősítsem: felhozok saját közvetlen tapasztalato-mból két esetet — ha ugyan méltónak találja a t. szerkesztő-ség azokat b. lapjokban közölni.

Íjabb koromban mindig azt hal-lottam vidékünkön, hogy a szalonka nálunk csak átvonul és valthol a Beszkidben fészkel. (Igy nevezik nálunk a vármegyénket is északról kerítő Kárpátokat.) Az ötvenes és hatvan-as években a nagyhetet és husvétot rendesen Homonnán töltöttem és ekkor egy-két napon szalonkákra hajtattunk. Ez hegyi vidék ugyan, de a hegyek nem nagyok, inkább csak erdős dombok. Egy ilyen hajtás alkalmával Mislínán — Homonnától nyugatra — szemünk láttára kelt fel a földről egy szalonka, szomszédom rálött, de — úgy látszik — elhibázta, szerencsére, mert oda menvén, a honnan felkelt, a földön egy gyalg-fenyő bokorban találtuk fészket egy tojással. Természetes, hogy őriztük, míg a hajtó fiuk mind elvonultak; de, hogy azután valamelyik ki nem rabolta-e. ki tudja?

A másik eset itt helyben történt. Tavaszutó — május hó — második felében, ha jól emlékszem 20-án, összeszedődtünk néhányan s kimentünk a lapályon, a Bodrog partján elterülő úgynevezett Long-erdőbe, mert a farkasok ottan egy csikót ettek meg. A vadászat nem volt sikertelen; azonban itt nem a farkasokról, de a szalonkákra van szó. Az egyik hajtásban előttem néhány négyszögölnyi tisztás volt, szép füvel. Egyszer látok valami lompos, ügyetlen repülő madarat felém jönni, a mely — szinte hihetetlen — bal lábam sarkához ereszkedett a föbe. Tisztán láttam, hogy fiatal erdei szalonka. Kiterjesztett bal kezemmel megkísértém csendesesen lefelé ereszkedve megfogni, de mikor kezem már térdemnél volt, észrevett és nehézkesen tovább repült. Szomszédom az uradalmi tisztartó volt. Ránéztem, látta-e, igenlőleg intett és a hajtás után mondá, hogy az itt nem ritkaság, egy vagy két pár szokott itt költeni. Megjegyzem, hogy az erdő a Bodrog-partján van s ennek kiöntéseiből táplálkozó tavacs-kák, erek, mocsarak előfordulnak benne; s ebben — talán még a Rákóczy idejétől fogva addig — egy szálfát sem vágta. Most már vágják, tehát a szalonka sem költ benne, mert neki hűvös, nedves, nyugodalmas hely kell.

S.-A.-Ujhely, 1901. május 6-án.

Matolai Elele.

T. Szerkesztőség! Becses lapjok, „A Természet“ leg-utóbbi számában olvasva Lakatos Károly úrnak „Az erdei szalonka fészkelési viszonyairól“ írt czikkét; eszembe jut egy s más eme érdekes madárról, mi szintén amellett bizonyít, hogy bizony a mi hosszúcsőrűnk nem egyedül a Kárpátok és észak-kabra fekvő erdőségekben fészkel, hanem a dombos vidéket és előhegyeket is szívesen választja fészkelési helyül. Becses engedelmmel elmondom idevonatkozó tapasztalataimat. 1888-ban Esztergom város tulajdonát képező „Barátkúti erdő“ nevű erdőrészben a munkások — sajnos, hogy a hónap és napra már pontosan nem emlékszem, de azt hiszem, májusban volt — cser-

készít készítésével voltak elfoglalva. Én úgy déltájban e munkásokat megtekintendő, csak úgy toronyiránt nekivágtam az erdőnek s egy — néhány négyszögmeternyi, itt-ott csádéval benőtt — tisztásra érve, egy öreg és négy fiatal szalonkát pillantottam meg közvetlen közeiről. A szalonkák egy csoportban gubbasztottak. Midőn eme érdekes csoporthoz már csak mintegy két lépésnyire voltam, az öreg szalonka hirtelen felrebbent s az egyik fiát magával vitte. Egészen jól láttam s látta a velem levő Novotny nevű vadőr is, hogy az öreg a fiatal lábával fogta át s úgy repült el vele. Az ott maradt 3 darab fiatal szalonka közül, melyek futva iparkodtak menekülni, kettőt kalappal leborítottam. A harmadik úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Az öreg szalonka a felrebbenés helyétől alig 50 lépésnyire leszállott — mire a velem levő vadőr figyelmeztetett — de oda sietve, hült helyét találjuk. A fiatalok még pihések voltak, de dacára ennek, a midőn megszemlélés után elbocsátottam őket, egy-kettőre úgy elfutottak, hogy nem bírtam őket többé felfedezni. A Vértesnek Komárom megyében fekvő „Hárságy“ nevű erdőségben (sűrű, 6—8 éves bükkös) véletlenül és nem keresve 1897-ben két szalonkafészkekre bukkantam. Az egyiket április 14-én találtam; ebben két tojás volt; a másikat április 25-én, ebben 4 tojás feküdt. Az első fészket felkerestem április 15-én is. A szalonka jöttömre felrebbent. A tojások száma nem szaporodott. Április 16-án újra felkeresve a fészket, legnagyobb sajnálatomra, tojásnak is, szalonkának is hült helyét találtam, jelet pedig, mely után az eltűnés okát magyarázhattam volna, nem valék képes felfedezni. Nem hiszem, hogy emberi kéz avatkozott voltam itt a dologba, mert az erdészeti személyzetten kívül itt ember egyáltalán nem fordul meg. A fészkek helyét a bükkömbbe inkább talán benyomott, mint kapart igen sekély mélyedés jelezte. A másik fészket — dacára annak, hogy kerestem — nem bírtam többé feltalálni, mert a felfedezés alkalmával elfelejttem azt megjelölni. Hogy itt a Vértesben a szalonka évenként és talán nagyobb mennyiségben is fészkel, azt onnan következtetem, hogy elég gyakran láttam és hallottam szalonkát május, sőt junius hó folyamán is. Az esti órákban röpdöstek s épen úgy, mint a tavaszi húzáskor, kurrog-tak (piszszegésre nem emlékezem). Egyik, már idős, erdőőröm-nek említettem a dolgot. Ő ezt egészen természetesnek találta s azt mondta, hogy már sokszor látott és hallott nevezett időben szalonkákat.

Selmeczbányán, 1901. április 5-én.

Borsicsky Ottó.

T. Szerkesztőség! Érdekes megfigyelést tettem rattler kutyámon és úgy hiszem, érdemes lesz „A Természet“-ben való közlésre. Több éve tulajdonomban van egy kis, a rattler-fajhoz tartozó kutyám. A kutya ez ősszel rendszeren koslatott és rövid időre rá a terhesség jelei mutatkoztak rajta, de csodálatos módon, még négy hónappal a lakzi után sem vetett kölyköket. Utóbb állatorvosnak mutattam, ki azt mondotta, hogy egyáltalán teherben sincs és már nem is ivarképes és hogy a terhesség jelei csak a képzelődés következtében jelentek meg a kutyán. Ekkor a kutyát öcsémnek adtam. Az öcsémnél több játékszer között egy túpárna-féle posztó kutya is volt; ezt a kutyát a kis rattler valahogy birtokába vette és már vagy egy hete úgy bánik vele, mintha saját fia volna. Érdekes, hogy még ha sétálni is viszik, magával hordja szájában. Azóta a kutya soványodni kezd és teje rendszeren megindult. Igen örülnék, ha akadna valaki, ki nekem ezt megmagyarázná!

Öszinte tisztelettel
Révay László báró.